

NOBEL EKONOMİ ÖDÜLÜ VE IMF EKONOMİK GÖRÜNÜM RAPORU

Hafta içinde ekonomik gündem her zamanki gibi yoğunluğunu korudu. Önce FED eski başkanı Ben S. Bernanke iki meslektaşı ile birlikte Nobel ekonomi ödülünü kazandı. Üç ekonomistin Nobel ödülüne layık görüldüğü ortak çalışmasının ana konusu “bankalar ve finansal krizler” üzerineydi. Bu araştırma ve çalışmanın “finansal krizlerin toplumlar için keskin sonuçları olan uzun dönemli bunalımlara dönüşme riskini” azaltmada katkı sağladığı belirtildi. İsveç Akademisinin ödül konusundaki açıklaması şöyle: “Büyük resesyon ve Covid-19 salgınına bağlı oluşan ekonomik küçülme gibi yakın zamanda yaşanan iki büyük krizle baş etmek için dünya genelindeki merkez bankalarının ve düzenleyici yetkililerin uygulamaları büyük oranda bu yılki ekonomi ödülünü kazanan ekonomistlerin araştırmalarından esinlenilmiştir.”

Ağustos/2022 cari açık rakamları açıklandı. Dış ticaret dengesi (-) 59.8 milyar dolar açık verirken cari açığımız aylık 3.1 milyar dolar yıllık bazda ise 40.8 milyar dolar açık verdi. Altın ve enerji hariç cari açığımız fazla veriyor. Açık sürekli rekorlar kıran net hata-noksan yoluyla finanse ediliyor. Bu konuda izlenen ekonomik politikasının başarısızlığı üzerine çok yazı yazdık. Geçen haftaki yazımız da bunun üzerineydi. Son açıklanan ekonomik veri Ağustos/2022 işsizlik rakamları. Genel işsizlik oranı yüzde 9.8, mevsim etkilerinden arındırılmış oran yüzde 10.1, istihdam edilenlerin sayısı 31.4 milyon kişi, iş gücüne katılım oranı yüzde 53 oldu. Atıl işsizlik oranının yüzde 19'lara inmesi olumlu olsa da halen 5 gençten birisinin işsiz olması demografik avantajımızı yitirdiğimizi gösteriyor.

Son olarak IMF sonbahar dönemi “Global Ekonomik Görünüm Raporu” nu yayınladı. 2022 için genel olarak küresel büyüme tahminlerini yükseltirken 2023 için düşürdü. Türkiye için büyüme tahmini yüzde 4'ten yüzde 5'e yükseltilirken 2023 için ise yüzde 3,5'tan yüzde 3'e düşürüldü. 2022 yılı ortalama TÜFE tahminini yüzde 52,4'ten yüzde 73.5'e, 2023 ortalama TÜFE tahminini ise yüzde 37,3'ten yüzde 51.2'ye çıkardı. İşsizlik oranı tahminini de 2022 için yüzde 10.8'e 2023 için yüzde 10.5'e çekti. Raporda “Büyük durgunluk” ve “Pandemi” uyarılarından sonra küresel ekonomideki yavaşlamanın yoğunlaştığı belirtildi. (2001'den bu yana en zayıf büyüme profili.) En kötüsünün henüz gelmediği vurgulanarak 2023 durgunluğunun birçok kişiyi olumsuz etkileyeceği konusunun altı çizildi. Birleşmiş Milletler, Dünya Bankası gibi kurumlar da benzer tahminlerde bulunuyorlar. Rusya-Ukrayna savaşından sonra da enerji kaynaklarının jeopolitik kalıcılığı devam edecek. A.B.D, Avrupa, Çin ve Japonya rekor enflasyonlarla mücadele ediyor ve edecek. 2023 büyüme oranı tahminleri A.B.D için yüzde 1, AB için yüzde 0.5, Çin için yüzde 4.4 (2021'in neredeyse yarısı.) Küresel ortamda agresif faiz artırımları devam edecek. Zira küresel enflasyon bu yıl yüzde 8.8 olarak zirve yapacak, düşürülmesi uzun zaman alacak. IMF nin raporda önerdiği politika ise “önden yüklemeli ve agresif parasal sıkılaştırma” İngiltere'de iş başına gelen Liz Truss'un politikalarının yanlış olduğu ve istenilen sonuçları veremeyeceği hususu vurgulandı.

Gelişmekte olan ülkelerde ve bizde ise riskler, küresel finans risklerinin artışı ile daha da yükselecek. IMF para ve sermaye piyasaları direktörü Tobias Adrian ın ifadesi şöyle; 20 ülke ya temerrüde düşmüş durumda ya da stres seviyelerinde ticaret yapıyorlar. Finansal hizmetler kurumlarına yönelik yapılan küresel stres testlerine göre gelişmekte olan piyasalardaki bankaların yalnızca yüzde 29'u asgari sermaye risklerini karşılayabiliyor. Ülkemiz 2023'te bir genel seçim süreci yaşayacak. Bu süreçte seçim öncesi son derece izlenen popülist politikalar sonucu zaten bozuk olan makro ekonomik dengeler büyüme hariç (enflasyon, bütçe açığı, rezervler ve cari açık) daha da bozulacak. Seçim sonrası hangi siyasi kesim iktidarda olursa olsun zorunlu olarak izlenecek sıkı para ve maliye politikaları sonucu yaşanacak süreç IMF'nin 2023 uyarılarıyla ile birleşmesi durumunda hangi ekonomik, sosyolojik ve politik sonuçları yaratacak? Bekleyip göreceğiz.